

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum sit aliqua passio animæ non habens contrariu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

bonum: & in ly, arduum, non est distinctio in subiectum & accidens, sed unius fundamenti in plures particulares, seu in adequatas rationes: sicut distinguitur nigredo in id quod habet luminis, & id quod habet obumbrationis. Et intendit litera, quod quia bonum arduum habet rationem, & unde attrahat. & unde a se repellat: ideo &c. Attestatur autem huic sensui quod arduum in litera ponitur depulsum & attractum: quod non fieret, si secundum se sumeretur: nunc autem fit; quia & aliquod bonum arduum est depulsum, ut obiectum est desperationis; & aliquod malum arduum est attractum, ut obiectum audaciae.

sup. 710. 9.

sec. 19. 30. 21. & alius seqq. to. 12.

a rex. 45. ut que ad 52. tom. 2.

D. 984.

ar. preced.

ar. preced.

in passionibus animae non potest esse, nisi secundum bonum & malum.

SED CONTRA. Timor & audacia sunt contraria, ut patet in 3. * Eth. sed timor & audacia non differunt secundum bonum & malum, quia utrunque est respectu aliquorum malorum. ergo non omnis contrarietas passionum irascibilis est secundum contrarietatem boni & mali.

RESPON. Dicendum, quod passio quidam motus est, ut dicitur in 3. * Phys. Unde oportet contrarietatem passionum accipere secundum contrarietatem motuum, uel mutationum. Est autem duplex contrarietas in mutationibus & motibus, ut dicitur in 6. * Physic. una quidem secundum accessum & recessum ab eodem termino: quae quidem contrarietas est proprie mutationum, id est generationis, quae est mutatio ad esse, & corruptio nis, quae est mutatio ab esse. Alia autem secundum contrarietatem terminorum, quae proprie est contrarietas motuum: sicut dealbatio, quae est motus a nigro in albu, opponitur denigratio, quae est motus ab albo in nigrum. Sic igitur in passionibus animae, duplex contrarietas inuenitur: una quidem, secundum contrarietatem obiectorum, scilicet boni & mali: alia vero, secundum accessum & recessum ab eodem termino. In passionibus quidem concupiscibilis inuenitur prima contrarietas tantum, quae scilicet secundum obiecta. In passionibus autem irascibilis inuenitur utraque, cuius ratio est: quia obiectum concupiscibilis, ut supra dictum est, est bonum, uel malum sensibile absolute. Bonum autem in quantum bonum, non potest esse terminus, ut a quo, sed solum ut ad quem: quia nihil refugit bonum in quantum bonu, sed omnia appetunt ipsum. Similiter nihil appetit malum in quantum malum huiusmodi, sed omnia fugiunt ipsum: & propter hoc, malum non habet rationem termini ad quem, sed solum termini a quo. Sic igitur omnis passio concupiscibilis respectu boni, est ut in ipsum, sicut amor, desiderium, & gaudium. Omnis uero passio respectu mali est ab ipsa: sicut odium, fuga, seu abominatio & tristitia. Unde in passionibus concupiscibilis, non potest esse contrarietas secundum accessum & recessum ab eodem obiecto: sed obiectum irascibilis est sensibile bonum, uel malum, non quidem absolute, sed sub ratione difficultatis, uel arduitatis, ut supra dictum est. Bonum autem arduum, siue difficile habet rationem, ut in ipsum tendatur in quantum est bonum, quod pertinet ad passionem spei, & ut ab ipso recedatur, in quantum est arduum & difficile, quod pertinet ad passionem desperationis. Similiter malum arduum habet rationem ut uitetur in quantum est malum, & hoc pertinet ad passionem timoris: habet et rationem ut in ipsum tendatur, sicut in quodam arduum, per quod si aliquid euadit subiectionem mali, & sic tendit in ipsum audacia. Inuenitur ergo in passionibus irascibilis contrarietas secundum contrarietatem boni, uel mali, sicut inter spem & timorem. Et iterum secundum accessum & recessum ab eodem termino, sicut inter audaciam & timorem,

Et per hoc patet responsio ad obiecta.

ARTICULVS III.

Utrum sit aliqua passio animae non habens contrarium.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod omnis passio animae habeat aliquod contrarium. Omnis enim passio animae uel est in irascibili, uel in concupiscibili, sicut supra dictum est: sed utraque passiones habent contrarietatem suo modo. ergo omnis passio animae habet contrarium.

2 Praet. Omnis passio animae habet bonu, uel malum pro obiecto, quae sunt obiecta uniuersaliter appetitui patris; sed passio, cuius obiectum est bonum, opponitur passio, cuius obiectum est malum, ergo omnis passio habet contrarium.

3 Praet. Omnis passio animae est secundum accessum, uel secundum recessum, ut dictum est; sed cui libet accessui contrariatur recessus, & e conuerso. ergo omnis passio animae habet contrarium.

SED CONTRA. Ira est quaedam passio animae; sed nulla passio contraria ponitur irae, ut patet in 4. * Eth. ergo non omnis passio habet contrarium.

RESPON. Dicendum, quod singulare est in passione ira, quod non potest habere contrarium neque secundum accessum & recessum, neque secundum contrarietatem boni & mali. Causatur enim ira ex malo difficili iam iniacente, ad cuius praesentiam necesse est, quod aut appetitus succumbat, & sic non exit terminos tristitiae, quae est passio concupiscibilis; aut habet motum ad inuadendum malum laesum, quod pertinet ad iram; motum autem ad fugiendum habere non potest, quia iam malum ponitur praesens uel praeteritum, & sic motui irae non contrariatur aliqua passio secundum contrarietatem accessus & recessus. Similiter et nec secundum contrarietatem boni & mali; quia malo iniacenti opponitur bonum iam adeptum, quod iam non potest habere rationem ardui, uel difficultatis; nec post ademptionem boni remanet alius motus; nisi quietatio appetitus in bono adepti, quae pertinet ad gaudium, quod est passio concupiscibilis. Unde motus irae non potest habere aliquem motum animae contrarium, sed solummodo opponitur ei cessatio a motu, sicut Philosophus dicit in sua Rhetorica, quod miseresce opponitur ei quod est irasci; quod non est oppositum contrarie, sed negatiue, uel priuatiue. Et per hoc patet responsio ad obiecta.

ARTICULVS IIII.

Utrum sint aliquae passionis differentes specie in eadem potentia non contraria adinuicem.

AD QVARTVM sic proceditur. Vt, quod non possint in aliqua potentia esse passionis specie differetes & non contraria adinuicem. Passiones enim differunt secundum obiecta; obiecta autem passionum animae sunt bonum & malum, in quorum differentiam passionis habent contrarietatem. ergo nullae passionis eiusdem potentiae, non habentes contrarietatem adinuicem differunt specie.

2 Praet. Differentia speciei est differentia secundum formam: sed

Super Quaestione vigesimaertia. Articulus quartus.

Articulo tertio omissio, circa quarum, dubium occurrit quadruplex, primum est, quid intendat auctor per illam distinctionem factam in litera, de differentia actiuorum dupliciter: primo secundum naturam; secundo secundum uirtutem. uirtus enim naturae effectus est. Secundum est quod auctor dicitur: proponit enim differentiam actiuam secundum uirtutem, & tamen non declarat